

Comite Westelijke Grachtengordel e.o.

info@westelijkegrachtengordel.nl

www.westelijkegrachtengordel.nl

Werkgroep Beeld Bepalende Bomen (BBB)

Pleitnotitie 15 september 2022 kapvergunning voor 2 bomen en verplanten van 1 boom Prinsengracht 432-444, dd 10 juni 2022; kenmerkZ2022-C002923 OLO 6934017

Het Comité Westelijke Grachtengordel e.o. is een informele vereniging van bewoners in het gebied gelijk aan Buurt 6 en 7 van het Wijkcentrum d' Oude Stadt. De doelstelling is het woon- en leefmilieu te bewaken en in brede zin te bevorderen; bevordering van de balans in het gebruik en de kwaliteit van de openbare ruimte, veiligheid, sociale samenhang en participatie, en milieu.

De Werkgroep Behoud Beeldbepalende Bomen van het Comité Westelijke Grachtengordel e.o. spant zich in voor het behoud van belangrijke bomen. Deze bomen worden op vele locaties bedreigd met kap, onder meer door vernieuwing van kades of herinrichting van straten.

Sinds eind 2020 is het Comite Westelijke Grachtengordel in gesprek met de gemeente Amsterdam om kadewandherstel met behoud van bomen te ontwikkelen en is er een convenant gesloten tussen de Gemeente en het Comité Westelijke Grachtengordel.

Op 31 mei 2022 zonden wij u een zienswijze met vermeldingen van de tekortkomingen in de uitvoering van de plannen en drongen wij aan op aanpassingen hiervan. Leden van het Comite nemen deel aan de reguliere teamoverleg met de Gemeente, afdeling Projectbureau Kaden Bruggen om kadewandherstel met behoud van bomen te ontwikkelen op basis van het met de Gemeente gesloten convenant.

Het Comité is van mening dat in het gebied van Beschermd Stadsgezicht en Wereld Erfgoed er alles aan gedaan moet worden om de bomen te behouden en slechts kadewandherstel dient plaats te vinden dat strikt noodzakelijk is.

Die noodzaak tot kadewandherstel is er niet bij het vernieuwen van het zogenaamde balkon hetgeen gelegen is op het betreffende stuk Prinsengracht. Dit blijkt onder meer uit door de Gemeente opgestelde rapporten omtrent de kade ter hoogte van het balkon.

De conditie en waarde van de bomen

De voor kap aangemelde bomen zijn beschermwaardige bomen (plantjaar 1960) en komen in aanmerking voor een monumentale status. De bomen hebben volgens de Bomen Effect Analyse een goede conditie en een toekomstverwachting van meer dan 15 jaar. De bomen hebben nu de leeftijd van 64 jaar hebben nog meer 40 jaar te leven met een goede verzorging. De waarde van deze bomen is bepaald op ca. € 9,500. Hierin is niet meegenomen de waarde van de CO2 opvang die een waarde vertegenwoordigt, hetgeen bij deze Parels al snel oploopt met een CO2 prijs van tussen de 80 tot 110 euro en een resterende levensduur van 40 jaar.

<https://ecotree.green/nl/hoeveel-co2-neemt-een-boom-op#answer>

Het verplanten van boom 2

Boom 2 zou verplant moeten worden naar het balkon. Hiervoor dient de boom geruime tijd te voren voorbereid te zijn. Wij betwijfelen of die voorbereidingen zijn getroffen. Als dit niet is gebeurd, is dit een groot risico. Onderzocht moet worden of deze voorbereidingen al getroffen en zo ja, hoe en wanneer? Bewezen is dat het kappen van een boom in een rij nadelig voor bomen ernaast. Het zal dan ook zeer nadelig zijn voor de ernaast staande boom om de wind en regen, die boom 1 en 2 tezamen opvangen alleen te moeten doen hetgeen weer resulteert in verslechtering van de conditie van de boom die blijft staan.

Groei mogelijkheden voor nieuw te planten bomen

Bij de huidige plannen voor kadewand vernieuwing van de gemeente is de groeiruimte na de kadewandconstructie onvoldoende om iepen tot volwassen omvang uit te laten groeien. Gemeente Amsterdam hanteert voor bomen van de eerste grootte (waartoe iepen behoren) een ondergrondse groeiruimte van 25 m³. Voor bomen die onderdeel zijn van de hoofdstructuur bomen bedraagt dit zelfs minimaal 40 m³. Met de voorgestelde kadewandconstructie gaat 1,2 meter breedte van de huidige 3,25 meter verloren. De ondergrondse groeiruimte neemt daardoor met bijna 40% af. De groeiruimte die daardoor overblijft is hooguit voldoende voor klein blijvende bomen waardoor het beschermd stadsgezicht en een deel van het werelderfgoed, blijvend wordt aangetast.

Impact op de waterhuishouding

Met de voorgestelde nieuwe kadewandconstructie wordt, vanwege het toepassen van een damwand, een vrijwel ondoorlatende wand geplaatst die grondwaterstromen kan blokkeren. Dit in tegenstelling tot de bestaande kadewand die geen belemmering vormt voor grondwaterstromen. Dit kan verstrekkende gevolgen hebben op de grondwaterstand in de omgeving en daarmee ook voor bomen in de omgeving. Aan deze mogelijke gevolgen wordt geen aandacht besteed.

Compensatie

Voor zulke bomen zouden volgens de gemeentelijke tabel 14 kleine bomen dienen te worden aangeplant. Er van uitgaande dat deze bomen met deze grote kruinen zorgen voor ca. 4.000 m³ CO₂ afvang, is kappen van zulke bomen een schade aan het binnenstadmilieu, die niet te compenseren in de komende jaren. Dit is in strijd met het gemeentelijke Klimaatadaptatie akkoord van 2018.

<https://stadszaken.nl/artikel/4352/onderzoek-liever-een-volwassen-boom-in-je-stad-dan-tien-kleinere>

Nergens in de aanvraag en vergunning is aangegeven waar de bomen aan de gracht voor de herplantplicht geplaatst worden. Bij de aanleg van de grachten zijn op regelmatige afstand bomen geplant. Aanplant op een plek waar een boom had moeten staan, is geen compensatie maar valt onder de al van toepassing zijnde herplantplicht. Met betrekking tot de herplantplicht wordt overigens opgemerkt dat de gemeente bijna 5 jaar achterloopt volgens eigen schattingen en het gaat hierbij om duizenden bomen en alleen al honderden bomen in de grachtengordel.

Kadewand herstel met behoud van de bomen is mogelijk

Het bestuur van het Comité tekent bezwaar aan tegen kadewandherstel zonder behoud van de bomen, aangezien er meerdere technieken voor kadewandherstel met behoud van bomen zijn. Een alternatief

om bomen te behouden is niet onderzocht. Er zijn bewezen methodes van kadewandherstel met behoud van de bomen. Bovendien gaat dit voor twee korte stukken kadewand, de rakedelen 1 en 3 respectievelijk 15 en 25 m lang, waar de toepassing van zulke technieken bij uitstek toepasbaar is. Zo is de aannemerscombinatie Koningsgracht op de Brouwersgracht de kadewand herstellen met behoud van bomen.

Het niet overnemen van het advies van 11 april 2022 om het verbrede deel van de kademuur te behouden en de buitenste delen te vernieuwen met de kade -2.020- methode, maar in plaats daarvan te kiezen voor kadewandvernieuwing met de traditionele, bewezen bouwmethode, waarbij boombehoud niet mogelijk zou zijn, achten wij **onacceptabel**, qua (i) geloofwaardigheid van de Gemeente in haar inzet en ontwikkeling van innovatieve methodes van kadewandherstel met boombehoud en in (ii) haar beheersing van de kosten voor noodzakelijk kadewandherstel, hetgeen immers met belastinggeld wordt betaald. Het mogelijk vernieuwen van de brede wand kost ca. € 4 miljoen. In oktober wordt de conferentie Slimmer met Minder gehouden door PBK om innovatieve methoden toe te passen die ook een substantiële kostenbesparing moeten opleveren, indachtig het nieuwe collegeakkoord en slechts de noodzakelijke kades te herstellen. Het is dan ook niet acceptabel dat thans dit bestreden besluit voorligt.

Adviescommissie Beschermwaardige Houtopstanden

De Adviescommissie Beschermwaardige Houtopstanden noemt de onzekerheid over een pilot, de toekomstige opening van het Rosewood Hotel en toekomstige planning zwaarwegende omstandigheden, maar ieder op zich niet voldoende zwaarwegend om de Beschermwaardige Bomen te vellen.

De Adviescommissie meent dat bij ieder punt in de aangeleverde onderbouwing kanttekeningen zijn te plaatsen ten aanzien van de zwaarwegendheid van de omstandigheid, maar in gezamenlijkheid dermate zwaarwegend zijn, dat de Commissie positief moet adviseren.

Ze oordeelt verder, dat het afwegingskader door de veelal in verschillende projecten ondergebrachte kademuurinnovaties en bruginnovaties niet naar behoren functioneert. En ook dat bomen bij de landhoofden met hun ecosysteemdiensten en qua beeldbepalend van groot belang voor Amsterdam.

Zij spreekt de waarschuwing uit dat "Indien de gemeente niet tot meer samenhang komt ten aanzien van het bomenbehoud op de grachten, dan zal de commissie in toekomstige gevallen niet anders kunnen dan negatief adviseren over kapaanvragen."

De Commissie Beschermwaardige Houtopstanden doet met haar advies een knieval voor de incompetentie van de Gemeente. Dit is in strijd met de doelstelling van de Commissie Beschermwaardige Houtopstanden die immers ten doel heeft om te adviseren over het behoud van bomen.

De adviescommissie had juist moeten aansturen nu eindelijk te beginnen met de innovatieve methode voor kadewandherstel. Het argument van onbereikbaarheid van de buurt is onjuist en de lappendaken van constructietypen van kadewandherstel, is een kwestie van goede wil van het projectbureau PKB. Zoals aangegeven, projectbureau PBK heeft een covenant gesloten met Comite om kadewandherstel met boombehoud mogelijk te maken.

In principe, had het Rosewood Hotel helemaal geen vergunning mogen krijgen en dus niet geopend mogen worden, want de gemeente Amsterdam kent al jaren een hotelstop. Het kan toch niet zo zijn dat

de financiële belangen van een Chinese hotelketen (waar de winsten naar het buitenland vloeien) zwaarder wegen dan de gezondheid en leefomgeving van de eigen bewoners van Amsterdam?

Ten onrechte wordt het negatieve impact voor de buurt aangevoerd. De bereikbaarheid van de buurt betreft de huidige afsluiting ten behoeve van de verbouwing van het Rosewoodhotel. Dit argument speelt niet bij kadewandherstel. Bij kadewandherstel wordt gewerkt vanaf het water.

Daarentegen heeft kappen van bomen wel degelijk een negatieve impact op de buurt, een duur van vele decennia, aangezien het immers meer dan 50 jaar duurt voor de bomen deze positieve klimaatimpact hebben als thans het geval is.

De kap van dergelijke grote bomen en de overige bomen van dit rak, totaal 9 bomen, waar het besluit tot vellen is genomen heeft een negatieve impact voor de buurt vanwege hun ecosysteemdiensten. In de huidige tijd zouden behoud van de ecosysteemdiensten van de bomen zwaarwegender dienen te zijn, dan de opening van een hotel, een economisch belang dat niet de buurt dient. Daarnaast is de kap in strijd met de beschermede status van Wereld Erfgoed en Beschermd Stadsgezicht.

Het is de hoogste tijd, dat ingenieurs van de kadeprojecten in Amsterdam overstappen op de voorhanden zijnde innovatieve technieken en het als een uitdaging zien om (i) behoud van het historische erfgoed na te streven en (ii) het milieu en klimaat als prioriteit stellen.

Wij zijn van mening, dat bij de afwegingen in het kader van kadewandherstel het historisch aanzien van de binnenstad en het milieu en klimaat het uitgangspunt dienen te zijn. De rakedelen 1 en 3 hebben een korte lengte. Het is juist een perfect uitdaging voor het PKB om hier de innovatieve methode van kadewandherstel met behoud van bomen toe te passen, nu hier slechts een enkele boom staat.

Wij wijzen ook naar het kadewandherstel van het 1^e rak van de Prinsengracht tussen Brouwersgracht en de Noordermarkt, waar in 3 maanden de kade hersteld is met boombehoud. Dat kan dus ook qua tijdsbestek en haalt alle genoemde argumenten over tijdsdruk en toegankelijkheid van de buurt compleet onderuit.

Nergens is een zwaarwegend argument voor het maatschappelijk belang aangetoond, dat deze bomen gekapt moeten worden en een verplaatst moet worden. Wij achten de onderbouwing van het niet toepassen van kadewandherstel met behoud van bomen op de Prinsengracht onvoldoende. Na het zeer magere resultaat van de Prinsengracht tussen de Leidsegracht en Spiegelgracht en het debacle van de Rechtboomsloot is het tijd om voor de kleine rakedelen 1 en 3 van 15 en 25 m voor Prinsengracht 432-444 de innovatieve methode met behoud van bomen toe te passen.

Onze argumenten zijn:

Argument 1: kappen van de 70 – jarige bomen levert schade aan en is in strijd met het (i) Beschermd Stadsgezicht en (ii) Wereld Erfgoed (UNESCO World Heritage). De Prinsengracht ligt in beide aangewezen gebieden. De kadewanden zijn onderdeel van de monumentale binnenstad en daar behoren de bomen onlosmakelijk toe. Nieuwe kadewanden met later nieuwe aanplant schaadt het Beschermd Stadsgezicht en doet de vermelding op de lijst van Wereld Erfgoed geen eer aan.

De vernieuwing van de kadewanden van de Prinsengracht tussen Leidsestraat en Nieuwe Spiegelgracht is daarvan het droevige voorbeeld.

Argument 2: bij de huidige plannen krijgen nieuw te planten bomen onvoldoende ruimte om tot volle wasdom te komen. Daarnaast is de impact van een mogelijke blokkade op grondwaterstromen op bomen in de omgeving, niet meegenomen.

Argument 3: Als gekozen wordt voor één van de elders in Nederland al toegepaste innovatieve methoden van kadewandherstel, kunnen bomen behouden blijven en gaat geen ondergrondse groeiruimte verloren. Daarnaast zijn die methoden sneller en goedkoper

In de afgelopen jaren zijn er meerdere innovatieve technieken toegepast, met name Boskalis in Schiedam, 2018, en onlangs in Den Haag de samenwerking van de Gebroeders de Koning B.V. en Van Gelder Groep en het Japanse GIKEN, die ook bekend zijn in Amsterdam en ten slotte is de methode De Beaufort bij de Gemeente geïntroduceerd in 2020. Aannemerscombinatie Koningsgracht kan al van start gaan met de pilot voor de innovatieve methode van kadewandherstel met behoud van bomen. Dit zou juist voor de korte rakedelen 1 en 3, van resp. 15 en 25 m een ideale locatie zijn voor deze pilots.

Leden van het Comite nemen deel aan de het teamoverleg met de Gemeente om kadewandherstel met behoud van bomen te ontwikkelen op basis van het gesloten convenant met als deelnemers het Comite en de Gemeente Amsterdam. Het Comite is van mening dat in het gebied van Beschermd Stadsgezicht en Wereld Erfgoed er alles aan gedaan moet worden om de bomen te behouden en daarnaast slechts kadewandherstel dient plaats te vinden, dat strikt noodzakelijk is. Zij vinden de rakken 1 en 3 bij uitstek geschikt zijn om de innovatieve methode van kadewandherstel toe te passen, nu er slechts een tot twee bomen staan.

NB De noodzaak tot vernieuwen van het balkon van 116 m. is niet aantoonbaar, dit blijkt uit alle aangeleverde documenten. De kosten hiervan zullen ca. 4 miljoen bedragen. Het balkon bestaat uit een betonnen L-wand, is breed. Het heeft genoeg ruimte om voor groeiplaats verbetering van de bestaande bomen te doen uitvoeren. Van de bouw van Rosewood hebben ze geleden.

Argument 4: Adviescommissie Beschermwaardige Houtopstanden Amsterdam

De Adviescommissie concludeert dat het afwegingskader binnen de op 11 november 2021 vastgestelde uitvoeringsstandaard bruggen en kademuren niet naar behoren functioneert.

De zwaarwegende argumenten zijn ten onrechte tezamen zwaarwegend bevonden voor een positief advies tot vellen van twee monumentale bomen. Het nadelig effect van de afsluiting van de buurt werd veroorzaakt doorverbouwing van Rooswood, terwijl kadewand hersteld wordt van het water.

Juist op de landhoofden staan de grote monumentale bomen, die vanwege hun ecosysteemdiensten en beeldbepalende karakter van groot belang zijn voor Amsterdam.

Argument 5: Klimaatadaptatie

Bomen zorgen voor CO2 afvang, schone lucht, wateropvang, hittestress en dempen het geluid. Het kappen van de bomen is in strijd met het klimaatadaptatie akkoord van de vorige gemeenteraad en stelt de gemeente verder achter in haar taak de lege boomspiegels elders in de stad van bomen te voorzien.

<https://stadszaken.nl/artikel/4352/onderzoek-liever-een-volwassen-boom-in-je-stad-dan-tien-kleinere>

De compensatie door aanplant van bomen stamomvang 25-35 cm is onvoldoende volgens de omreken tabel van 'standaardboom' naar dunnere of dikkere bomen, dit is voor de twee bomen (1960) een aantal van meer dan 14 bomen totaal. Nergens is aangegeven waar deze bomen worden geplant.

Bomen vormen de laatste strohalm in de klimaatcrisis. Daar zijn onlangs meerdere boeken over verschenen. "Om de CO2 op te vangen zijn duizend miljard bomen het meest efficiënt", zegt Mancuso. "Het liefst komen ze in steden, want die worden het heetst en kunnen onleefbaar worden."

<https://stadszaken.nl/artikel/4352/onderzoek-liever-een-volwassen-boom-in-je-stad-dan-tien-kleinere>

Argument 6: Gebrek aan (bewoners)participatie:

Van een uitnodiging of een verslag van informatie van de bewoners hebben wij niets kunnen vinden. Het gesprek/wandeling dd. 21 juni jl met leden van het Comité heeft na de verlening van de kapvergunning plaats gevonden en kan niet gezien worden als volwaardige bewonersparticipatie.

Argument 7: Algemeen Maatschappelijk Belang

In de hele vergunningsprocedure wordt voorbijgegaan aan het algemeen maatschappelijk belang. De kap van 2 monumentale bomen en de vergunning van het verplanten van boom 2 is in wezen het startschot tot een zeer kostbare operatie, die indruist tegen het algemeen maatschappelijk belang op grond van milieu en financiële belangen van de Gemeente en dus van alle burgers, in een periode, dat milieu en de economische crisis hoog op de politieke agenda staan. De boetes bij aangevane financiële verplichtingen wegen niet op tegen een kadewandherstel met behoud van bomen, dat beschikbaar is en sneller en goedkoper kan worden uitgevoerd.

Het algemeen maatschappelijke belang wordt niet gediend met:

- 1. Schade aan het Beschermd Stadsgezicht en Wereld Erfgoed (UNESCO World Heritage)**
- 2. Kappen van twee beschermwaardige iepen en verplaatsen van een dito iep, terwijl de rakedelen 1 en 3, resp 15 en 25 m uitermate geschikt zijn om de innovatieve methodes van kadewandherstel met behoud van bomen toe te passen**
- 3. Het ambivalente positieve advies van de bomencommissie, dat wijst op slecht fungeren van het afwegingskader en verwijst naar de landhoofden, waar de echt monumentale bomen staan, die vanwege hun ecosysteemdiensten en beeldbepalendheid van groot belang zijn voor Amsterdam**
- 4. De misleidende uitspraak, dat de te planten bomen tot volle omvang komen bij in de plannen aan te brengen groeiruimte**
- 5. Ontbreken van deugdelijke compensatie met herplant bomen en compensatie van CO2 afvang**
- 6. Gebrek aan behoorlijke bewonersparticipatie**
- 7. Het uitvoeren van gebruik van reguliere methodes kadewandherstel, terwijl innovatieve methodes met behoud van bomen beschikbaar zijn.**

Wij verzoeken u alvorens een besluit te nemen over het bezwaar tegen de kap van twee beschermwaardige bomen en het verplaatsen van een beschermwaardige boom de volgende zaken te laten onderzoeken:

1. Onderzoek naar de toe te passen alternatieve methode van kadewand met behoud van bomen. De onderbouwing voor de kap van twee bomen en de verplaatsing van een boom, terwijl bij een innovatieve methode van kadewandherstel de bomen kunnen blijven staan, welke methode bovendien sneller en goedkoper is;
2. Aan de Commissie Beschermwaardige Bomen te verzoeken hun argumenten bij te stellen ten aanzien van de negatieve impact op de buurt qua bereikbaarheid en qua ecosysteemdiensten van de bomen niet duidelijk omschreven wordt, terwijl toch andere methodes van kadewandherstel beschikbaar zijn;
3. De compensatie van de bomen.

Bijlagen: Afbeelding

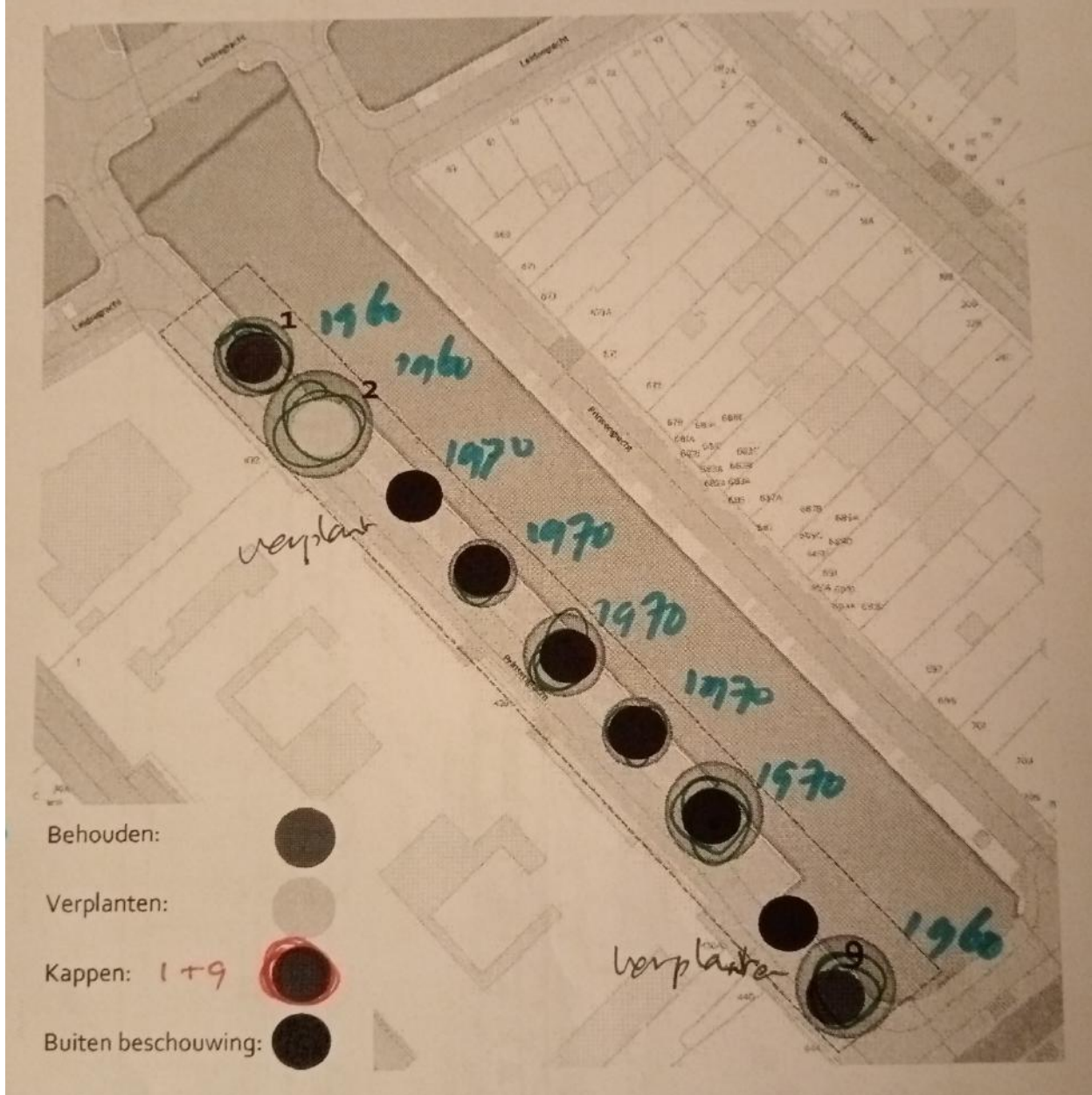
Kap- en verplanttekening Prinsengracht

Technische staat kademuur rakedelen 1-3, resp. 15 m, 116 m en 25 m

Kap- en verplanttekening Prinsengracht

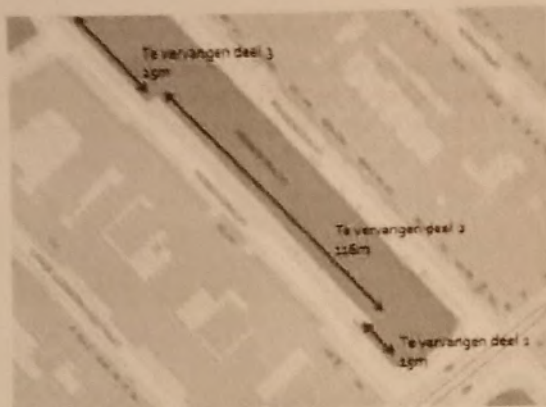

Technische staat kademuur PRGo801

Project Kadevernieuwing Prinsengracht 432-444
Kenmerk PRGo801
Datum 06 april 2022

Scope en locatie

De kademuur van het rak PRGo801 is 156 m lang en gelegen aan de Prinsengracht. De kade ligt ter hoogte van de huisnummers 432 t/m 444 en bevindt zich tussen de bruggen 68 en 93. Ter hoogte van deze kade wordt het voormalige Paleis van Justitie omgetoverd tot het zes-sterren Rosewood Hotel. In figuur 1 zijn de rakkdelen weergegeven.

Figuur 1: Overzicht van de te vernieuwen rakkdelen PRGo801

Identificatie rak	
Raknummer	PRGo801
Aangelegen water	Prinsengracht
Aangelegen straat	Prinsengracht 432 t/m 444
Totale lengte rak	156 m
Te vernieuwen rakdeel 1	
Lengte	15 m
Bouwjaar	Onbekend
Tussen	Prinsengracht 432 t/m 444
Constructie	Verankerde stalen damwand
Te vernieuwen rakdeel 2	
Lengte	116 m
Bouwjaar	1955
Tussen	Prinsengracht 432 t/m 444
Constructie	Vermoedelijk betonnen L-wand (bron: beheerder P. Rienks)
Te vernieuwen rakdeel 3	
Lengte	25 m
Bouwjaar	Onbekend
Tussen	Prinsengracht 432 t/m 444
Constructie	Verankerde stalen damwand